

MILJÖPLAN FÖR OMBERGS GOLF

Styrelsen i Ombergs Golf tog beslut den 9 mars 2011 att tillsätta en miljögrupp för att starta ett miljölednings- och kvalitetssystem som skall beröra verksamheten på hela anläggningen. Information kommer att gå ut till anställda vid personalmöte den 8 april 2011. Övriga berörda samt gäster på anläggningen kommer att informeras på vår hemsida www.ombergsgolf.se.

Miljögruppen består av Magnus Tegnebo, Mattias Wulff och Niklas Joelsson samt extern hjälp som arbetar med Miljö och Kvalitetsfrågor.

Miljögruppen beslutade att arbeta efter intentionerna i Agenda 21 samt följa naturvårdsverkets 16 punkter (miljömål) som riksdagen satt upp. Bolaget kommer också att arbeta enligt AFS 2001 föreskrifter, då vi anser att arbetsmiljön och personalfrågorna är en stor och viktig fråga. Alla på företaget ska känna sig delaktiga och motiverade det innebär att vi får en harmonisk arbetsgrupp som ser möjligheter till förändringar vilket i sin tur gynnar hela anläggningen medlemmar såväl som gäster.

Banchef och banarbetare ser över kemikalier, avfallsfrågor och transporter.

Bolagsledningen ser över energifrågor, lagar och förordningar delvis i kontakt med miljökontor och övriga myndigheter samt natur och djurliv.

I vårt miljöarbete ingår också att undersöka den biologiska mångfalden, vilket innebär en genomgång om vad som finns i skog och mark, om fågel/djurlivet i skogen och i våra dammar. Vi har ett bra samarbete med Länsstyrelsen och kommer i samråd med naturservatförvaltaren på naturvårdsenheten fortsätta att sträva efter att göra de förbättringar som vi anser vara nödvändiga för att öka den biologiska mångfalden. Ombergs Golf vill värna om den vackra natur som vi har och förhoppningsvis göra den ännu bättre. I övriga frågor samarbetar vi även med Miljökontoret i kommunen.

Ombergs Golf jobbar huvudsakligen med gästspelare som bor över i anläggningen. Vår ambition är att informera om vår natur vilka olika arter av växter och djur som finns just här. Vi kommer i detta arbete att sätta upp informationsskyltar om de olika arter som finns.

Vi kommer att fortsätta arbetet med att underhålla fågelholkar m.m. och se till att hjälpa till att öka den biologiska mångfalden. Vi tror att naturupplevelsen är otroligt viktig för våra gäster. Vi ska förstärka upplevelsen genom information om både natur och kulturliv i vårt område.

Ombergs Golf har gjort en tidsplan och målbeskrivning över klubbens miljöledningssystem och vilka resurser och myndigheter klubben skall samarbeta med. Ombergs Golf arbetar även aktivt med miljöaspekter, förebyggande underhåll, riskanalyser, internkontroll, handlingsplaner, organisationsschema och funktionsbeskrivningar.

I vår pärm Kvalitets och Miljöledningssystem finns alla dokument som berör verksamheten.

Historia

Bakgrund

Ombergs Golf har ett klart ansvar för inre och yttre miljön, hälsa och säkerhet i enlighet med lagar, föreskrifter och krav på miljö och kvalitet. Detta ansvar har varit och är upprätthållit på en acceptabel nivå genom olika rutiner. Ökat krav på yttre miljön, samt ändrade krav på kvalitetssäkring genom omfattande egenkontroll ger oss en möjlighet att samordna och förstärka insatser på detta område i samklang med Ombergs Golf kvalitets- och miljöpolitik.

Förklaring

Vi har påtagit oss att säkra organisationens totala kvalitet, öppenhet, ordhållighet och 100% integritet i allt vad vi företar oss både inom gemenskapen och inför omvärlden. Detta gäller självklart också vår inre miljö, säkerhet för människor och utrustning samt vårt medansvar för den yttre miljön. En verksamhet som vill säkra sin efterlevnad av den valda miljön och kvalitén måste göra det till 100% och inte bara delvis, för kvalitetssäkring är ett varumått – en total försäkran för Ombergs Golf och alla anställda. Med detta som utgångspunkt vill vi lägga följande grund.

Ombergs Golf skall etablera standarder och kontrollrutiner som säkrar att vi inte bara följer lagar och föreskrifter, utan också de intentioner dessa bygger på. Vi skall göra allt som står i vår makt för att förhindra skador och reducera föroreningen av den yttre miljön samt säkra liv, hälsa och utrustning. Vi skall kvalitet-/miljösäkra detta så att om en olycka likväl inträffar skall klubben ha den visshet att allt som var rimligt har gjorts när detta skedde.

POLICY för Ombergs Golf

- **Vår miljöpolitik är att koncentrera insatsen till de för varje tid viktigaste miljöaspekterna.**
- **Kontinuerligt arbeta för att reducera vår totala resursförbrukning.**
- **Minimera användningen av icke förnyelsebara material.**
- **Föroreningar och avfall skall begränsas vid källan.**
- **Vi ställer krav på våra underleverantörer och samarbetspartner.**
- **Kontinuerligt arbeta på energieffektivaste sätt.**
- **Verka för att hälsa och miljö skall skyddas.**
- **Natur och kulturområde skall skyddas och vårdas.**
- **Den biologiska mångfalden skall bevaras och utökas.**
- **Att verka för god hushållning med mark och att vatten skall tryggas.**
- **Tillfredställa lagar och föreskrifter för miljön.**
- **Ett totalt miljökoncept.**

Våra miljörutiner kommer att vara en integrerad del i vårt miljöarbete och vi kommer att arbeta efter SGF:s miljönormer för ett kommande miljödiplom. Ombergs Golf vill inte nöja sig med detta, utan vår vision är att även kunna uppfylla ISO 14001:s miljöledningssystem.

Miljösystemet kommer att finnas tillgängligt för alla på vår hemsida och i receptionen.

Ett grundläggande element i Ombergs Golf idé är vår fokusering på arbetsmiljön och då ergonomisk korrekt belysning för kontor, maskinlokaler, etc. och hälsosiktorn vilket är basen i vårt verksamhetsunderlag.

Vår politik är att koncentrera insatserna till de vid varje tid viktigaste identifierade miljöaspekterna som värderas årligen vid en miljögenomgång för de verksamheter som omfattas i vårt kommande certifikat.

Vår politik är att alltid tillfredsställa relevanta lagar och föreskrifter för miljön. Vi önskar vara i framkant av utvecklingen på detta område.

Miljöplanen omfattar följande områden:

1. Delaktighet
2. Inköpsrutiner
3. Fastigheter
4. Kontorsrutiner
5. Restaurang
6. Golfshop
7. Avfallshantering
8. Kommunikation
9. Energianvändning
10. Maskintvätt
11. Markbyggnad
12. Växtnäring/Växtskydd
13. Bevattning
14. Naturmark
15. Dammar/Vatten
16. Miljörevision

1. DELAKTIGHET

Att ge kunskap och engagemang hos personalen samt fungerande rutiner och arbetsätt kommer att ge resultat i miljöarbetet.

Genom uppsatta mål för miljöarbetet, lägga upp en handlingsplan och därefter fortlöpande utvärdera arbetet gentemot uppsatta mål kommer Ombergs Golf att medverka till en successiv miljöförbättring.

Alla skall känna till Ombergs Golfs stora vilja att bedriva sin verksamhet så resurssnålt som möjligt och i samklang med naturen.

Det är viktigt att ta till vara på gästers samt personalens idéer och engagemang inom miljöområdet.

DETTA HAR VI GJORT

- o Skapat en Miljögrupp, upprättat rutiner för verksamheten, informerat om miljöplanerna på hemsidan. Det är av stort värde för Ombergs Golf att öka förståelsen för de insatser som krävs för att driva en golfanläggning och sköta en golfbana med de krav som lagar och förordningar kräver.
- o Miljöplanen har redovisats vid årsmöte och revideras med lämpliga tidsintervaller.
- o Information ges fortlöpande via vår hemsida.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig
Informationsmöte med all personal.	feb.2014	april.2014	Magnus

2. INKÖPSRUTINER

Genom att arbeta med miljöaspekter redan vid upphandling av olika varor skapas det förutsättningar för ett bättre miljöarbete.

Inköpen fördelar sig i huvudsak enligt följande:

- **BANSKÖTSEL:** Förbrukningsmateriel såsom drivmedel, oljor, reservdelar och gödselmedel m.m. Reparation och underhåll av maskinparken. Investering i nya maskiner och utrustning.
- **KANSLI OCH ADMINISTRATION:** Investering i nya maskiner och utrustning samt förbrukningsvaror.
- **FASTIGHETER:** Energiinköp, reparation och underhåll.
- **RESTAURANGEN:** Matvaror till den dagliga verksamheten. Översyn och eventuell investering i nya maskiner och ny utrustning.
- **SHOPEN:** Inköp av kläder m.m.

DETTA HAR VI GJORT

- Inköp av miljövänliga produkter t.ex. lågenergilampor
- Samordnade inköp
- Upprättat förtäckning över kemiska ämnen
- Införskaffa varuinformationsblad över kemiska ämnen och produkter
- Hjärtstartare har köpts in

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

- Undvika inköp av sådana kemiska produkter som kan ersättas med mindre farliga som ändå fungerar bra till rimlig kostnad

3. FASTIGHETER

Ombergs Golfs fastigheter redovisas översiktligt i särskild förteckning med byggnadsyta, byggnadsår och energiåtgång. Fastigheterna är renoverade och väl underhållna.

DETTA HAR VI GJORT

- Skapat lokaler och byggnader som har god status sett ur miljösynpunkt, alla relativt nybyggda eller nyrenoverade.
- Samtliga nya byggnader är byggda med energibesparande ventilationsanläggningar och bergvärmepumpar.
- Skapat en vaktmästartjänst
- Sett över städ och tvättrutiner
- Bytt till lågenergilampor

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

4. KONTORSRUTINER

RECEPTION/KANSLI

Ansvarar för hotell, greenfee, medlemmar och shop.

ADMINISTRATION/EKONOMI

Övergripande arbete vad gäller hela anläggningen personalfrågor löpande bokföring.

BANKONTOR/VERKSTAD

Daglig verksamhet vad gäller banan och maskiner.

DETTA HAR VI GJORT

- Samordnat inköp förbrukningsmaterial
- Intern information via dator, formulär där aktuell information hålls uppdaterad
- Tomma tonerkassetter lämnas tillbaka
- Upprättat rutiner för återvinning

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

5. RESTAURANGEN

DETTA HAR VI GJORT

- Kontinuerliga möten med restaurangpersonalen
- Hjälper restaurangen med att ta hand om farligt avfall, detta lämnas till oss för vidarebefordran till allmän avfallsmottagning (batterier, lampor). Allt glas sorteras och går till återvinning.
- Avtal med Sita för återvinning
- Inköpt egen kartongpress

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

6. GOLFSHOPEN

DETTA HAR VI GJORT

- Shopen är integrerad med receptionen och en shopansvarig är utsedd.
- Vi tänker på miljön vid inköp av varor m.m

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

7. AVFALLSHANTERING

När avfall sorteras och lämnas till olika typer av återvinning minskar vi vår miljöpåverkan och bidrar till att både vi själva och efterkommande generationer kan leva i en bättre miljö. Med lite sparsamhet och eftertanke kan var och en bidra till att minska avfallsmängden. Ödeshögs kommun har ett väl uppbyggt system för att möjliggöra för företag och hushåll att bli av med avfall och sopor. Uppkomsten av avfall skall minimeras. För det avfall som trots allt återstår, skall återanvändning, materialåtervinning och i sista hand deponering tillgripas. *Ingen kompostering sker av sopor och matavfall från restaurangen.* Gräsavfall från greener och tees återförs till naturen i ruffarna och på fairways lämnas gräsavfallet kvar.

DETTA HAR VI GJORT

- Ett stort antal papperskorgar finns uppställda runtom på banan.
- För större mängder sopor och avfall från restaurangen finns containrar uppställda.
- Rutiner finns för att tillvarata och avlämna speciellt miljöfarliga ämnen oljor, lampor, lysrör och batterier
- Iglos för sortering och återvinning av glas finns uppställda.
- Vi sorterar och återvinner pet-flaskor och aluminiumburkar.
- Vi pressar alla kartonger.
- Informerat om vikten av att allt avfall inklusive fimpar och snusavfall läggs i papperskorgarna såväl inom klubbhusområdet som ute på banan.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

8. KOMMUNIKATION/TRANSPORTER

De flesta golfspelarna kör i egen bil och därmed står bilåkandet för en mycket stor del av anläggningens sammantagna energiförbrukning och totala utsläpp av miljöskadliga ämnen.

DETTA HAR VI GJORT

- Parkeringsplatserna har utökats och asfalterats.
- Ordnat så möjlighet finns att ladda elbilar

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig
Minska vår totala energiförbrukning	mars.2012		Magnus

- Ytterligare uppmuntra till samåkning.
- Uppmuntra cykelåkandet.
- Samordna transporter

9. ENERGIANVÄNDNING

Ombergs Golf använder energi för en rad olika ändamål, t ex uppvärmning och belysning av klubbhus, personallokaler, garage, restaurang, maskinhall m.m.

Elanvändningen på Ombergs Golf uppgår årligen till ca 560 000 kwh.

Ågarna av Ombergs Golf har satsat på vindkraft och äger 50% av en vindkraftanläggning som står i anslutning till banan. Anläggningen producerar ca 7 000 000 kwh per år. Ombergs Golf är således självförsörjande på grön el vilket vi är mycket stolta över.

Energimängden som åtgår i form drivmedel till maskiner etc. är ganska stor. Inom alla dessa områden finns energi att spara. Successivt skapas nya tekniska lösningar som kan minska energiförbrukningen. Nya renare energikällor såsom jordvärme, solfångare, vindkraft kan bli aktuella. Investeringar i förnyelsebar energi ger inte bara miljömässiga utan även ekonomiska vinster.

Till banskötseln används maskiner som drivs med fossila bränslen (diesel och bensin). På marknaden håller det på att utvecklas alternativa drivmedel, t ex etanol rapsolja och biogas. Dessa ger minskat koldioxidutsläpp och föroreningar. Genom att satsa på maskiner med lång livslängd och genom kontinuerligt underhåll minskar behovet av nyinköp och därmed minskar även den totala energiåtgången.

DRIVMEDEL

- Till dieselmotorerna användes diesel klass 1
- Förbrukning ca 25 kubikmeter per år.
- Till bensinmotorerna användes blyfri bensin.
- Förbrukning ca 2000 liter per år
- Motorerna saknar katalysatorer.
- Aspen (miljö-bensin) ca 1000 liter per år

SMÖRJOLJOR

- Mineraloljor användes.
- Förbrukning ca 400 liter per år.

HYDRAULOLJOR

- Mineraloljor användes
- Förbrukning ca 200 liter per år
- Spilloljor lämnas till återvinning och oljefilter lämnas till Sita.

FETTER

- Till banans maskiner användes vegetabiliska fetter (70 %) och halvsvetiska fetter (30 %).

BEVATTNINGSANLÄGGNING

- Pumpar 5 st. av typ Grundfors PU-30 med effekt 11 kilowatt, 20 ampere
- Pumparna är försedda med frekvensomformare för varvtalsreglering för att spara energi.

DETTA HAR VI GJORT

- Satsat på vindkraft.
- Nya, mer energisnåla maskiner för banskötsel, har anskaffats. Vi har ett antal eldrivna fordon samt även hybrider med en kombination av bränsle samt eldrift.
- Bensinmotorerna körs på blyfri bensin.
- Maskiner som kräver oljeblandning körs på miljöbensin Aspen.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

- Utöva påtryckning på maskinleverantörerna så att miljövänliga oljor för både motorer och hydraulik kan användas
- Fortsätta bevaka utvecklingen av eldrivna klippare och transportfordon

10. MASKINTVÄTTNING

DETTA HAR VI GJORT

- Maskinerna tvättas efter varje användning.
- En gång i månaden görs en kraftigare tvätt med alkaliskt avfettningsmedel
- Spolning av maskiner sker på en spolplatta som är ansluten till en oljeavskiljare och töms två gånger per år.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig

11. MARKBYGGNAD

UPPGIFTER OM BANAN

Bankaraktär: Utmanande seasidebana vid Vättern.

Hela området omfattar ca 80 ha.

Banan började byggas i februari 2001 och öppnades i augusti 2002.

Banan består av en 18-hålsslinga, en övningsbana med 4 hål, två putting greener, två övningsområden och en range. Banan har 54st bunkrar till en yta av 0.5ha. För övrigt hittar man en ganska öppen bana som är lätt kuperad, med lite skog och åkerholmar och ett antal grävda dammar.

FAIRWAY

Består av mullhaltig mellanlera. Fairway är sådd med 40% ängsgröe, 40% rödsvingel och 20% rajgräs.

Skötselplanen beskriver alla skötselmoment på banan inklusive de gödsel- o växtskyddsmedel som används

Yta: 14.1 ha.

GREENER

Gräset på greenerna är Krypven (Penn A4) och invandrad vitgröe.

Uppbyggda med en såbädd bestående av 80% sand och 20% mull (30cm) och med underliggande dräneringslager (10cm).

Yta: 1.1 ha.

TEES

Uppbyggda på samma sätt som greenerna men med endast 20 cm såbädd.

Befintligt gräs är samma som på fairway.

Yta: 1.2 ha.

SEMI-RUFF OCH RUFF

Består av mellanlera. Gräsarterna är olika sorts svingel med inslag av många andra arter.

Klippta ytor. Semi-ruff 35mm och ruff 70mm.

Yta: 38 ha.

Vissa små ytor klipps på 100mm och övriga ruffytor i vipa.

Yta: 15 ha.

DRIVINGRANGE

Består av mellanlera, samma gräs som på fairway.

Yta: 3.2 ha.

12.VÄXTNÄRING / VÄXTSKYDD

Ett av problemen med gödsling är att en del av den tillförda näringen riskerar att lakas ut av regnvatten och konstbevattning. Genom att tillföra näring i små och täta givor som gräset konsumerar direkt minskar också risken för näringsläckage.

Skötselplanen visar att nedanstående mängder växtnäringsämnen påföres de olika ytorna under en växtsäsong. Eftersom gräsklipppet på fairway får vara kvar förs ingen näring bort och därför behöver endast små mängder tillföras.

Växtnäringsstillförsel, kg/100m²

	N =kväve	P =fosfor	K =kalium
Fairway	0.75	0.051	0.25
Greener	2.05	0.27	2.13
Tee	1.67	0.35	1.65
Total mängd	4.47	0.67	4,03

Utöver detta lägger vi micronäring som järn och mangan som stärker plantan och dessutom är sjukdomshämmande. Kalkning sker periodvis under säsongen. Jordprover tas med jämna mellanrum för att upptäcka och eliminera brister i näringsbehovet.

Detta får hanteras som riktvärden eftersom vädret varje år påverkar tillväxt och gödsling.

DETTA HAR VI GJORT

- För att få bättre kontroll över bevattningen så har vi införskaffat en fuktmätare. Med den och väderprognoser som hjälpmedel kan vi optimera vår bevattning. Genom dagliga kontroller av fukten kan vi få en balanserad vattning, undvika både för lite och för mycket vatten.
- Vi har genomfört en vattenrevision.
- Stödsådd av greener med de nya generationens krypven, för att få in yngre, starkare och friskare plantor.
- Stödsådd av fairway och tee.
- Införskaffat en Hydro-Ject, luftare som skjuter ner en vattenstråle. Denna maskin utför två moment på en gång, luftning och vältning. Effektiviserat luftningsmomentet.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig
Uppdatera skötsel och gödningsprogram	Jan.2014	Mar.2014	Mattias
Öka den organiska halten i greenerna något för att minimera läckage av näring och växtskydd. Enligt jordproverna ligger det på 1%. Genom att tillföra mulldress med hönsgödsel så ökar vi den organiska halten.	Mar.2014	Nov.2014	Mattias

FÖREBYGGANDE AV GRÄSSKADOR – BEKÄMPNING MOT SVAMP

Ständigt återkommande klippning och intensiv användning av greenerna innebär en ökad risk för sjukdomsangrepp.

För att minimera denna risk används växtskyddsmedel t.ex. mot mögelsvampar.

Växtskyddsmedel riskerar liksom näringen att lakas ut och därmed spridas till omgivande mark, ytvatten och grundvatten.

Under viss typ av väderlek uppstår lätt snömögelangrepp. Ombergs Golf ligger utmed Vätterns östra strand och är en öppen bana, så vinden har ofta fritt spelrum och det bidrar till att hålla turfen torr i ytan, vilket minskar risken för svampangrepp. Vi försöker med alternativa medel t.ex. dressning med sand, gödsling med järn och mangan samt även andra preparat på marknaden som ersätter traditionellt växtskydd, allt för att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel.

DETTA HAR VI GJORT

- Nya rutiner med slipning, åtläggning och vinklar. (Alltid sylvasst!) Vassa knivar på klipparna ger färre skador på gräsbladen och minskar där med omfattningen av svampangrepp.
- Thatchkontroll, dress, vertikalskärning, dagging, bevattning mm. Bra thatchkontroll ger torrare och bättre gröningsförhållanden efter skador eller vid stödsådd.
- Nya rutiner för lagning av nedslagsmärken. Under säsongen laga och tillsätt frö. Höst plugga i nytt gräs från gräsbank.
- Införskaffat en gå-spruta. För att kunna punktbehandla problemområden.
- Alla bekämpningsmedel är förvarade i låst utrymme. Årlig genomgång och städning i förrådet för växtskyddsmedel

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig
Uppdatera pärmen i växtskyddsrummet	mar.2014	mars.2014	Mattias

13. BEVATTNING

För att hålla en golfbana i trim krävs stora mängder vatten. Normalbehovet för en 18-håls golfbana är enligt Svenska Golf förbundet 20-25 000 kubikmeter per år. Så stora uttag av vatten är inte bara krävande ur vattenresssynpunkt utan även ur energisynpunkt. Vi tar vårt vatten till banan från Vättern.

DETTA HAR VI GJORT

- Vi har en modern bevattningsanläggning med utplacerade vattenspridare för att få optimal täckning. Bevattning sker mestadels nattetid vilket ger mindre avdunstning.
- Gjort bevattningsrevision

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planerad start	Planerat klart	Ansvarig
Åtgärdsplan för underhåll och justeringar av bevattningsanläggningen	Jan 2014	Maj 2014	Mattias
Fortsätta att utveckla och förbättra vår bevattningsstrategi	April 2014		Mattias

14. NATURMARK

En golfbanas delar har olika påverkan på den biologiska mångfalden. I naturpartier vid sidan om spelytorna finns det förutsättningar för att skapa en större biologisk variation. Genom att inte hålla lika hårt på att golfbanorna måste se ut som parker kan naturen gynnas ytterligare. Torra träd och stubbar är livsviktiga för vissa lavar, svampar och insekter. I och omkring dammar och vattendrag lever en rad växter och djur. Det gäller att sköta dammarna på rätt sätt för att de skall myllra av liv. En viktig åtgärd är att minska användningen av växtskyddsmedel eftersom detta direkt minskar artrikedomen.

FLORA

Vegetationen präglas på vår bana till största delen av artfattiga naturförhållanden med ringa variation. Marken består av mullhaltig mellanlera. Längs åkerkanterna, dikeskanterna, runt dammar på åkerholmarna samt ruffområden finns partier med ängsliknande flora som gynnas av slåtter. Där finns idag mycket av den naturliga flora som är vanlig i våra trakter.

DETTA HAR VI GJORT

- Slätter av vissa områden. Årligen vid hål 14 i samråd med Länsstyrelsen.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig
Plantera nya träd.		2014	Ulf

- En inventering av floran skall göras för att utröna förekomsten av ev. skyddsvärda växter
- En inventering och förteckning upprättas av banans träd

FAUNA

Vad beträffar faunan är det framför allt fågellivet som ger stor variation och artrikedom. Det förekommer i varierande mängd gräsand olika doppingar, strandskata även häger och den ovanliga storspoven. I övrigt är det de vanliga fågelarterna råka, kråka, kaja, skata, koltrast, talgoxe, blåmes, pilfink, bofink, sånglärka, sädesärta som förekommer. Rovfåglar som regelbundet besöker vår bana är sparvhök och ormvråk. Fåglarna behöver stöd av olika slag för att det skall bli en så stor artvariation som möjligt. Många behöver holkar att bygga bo i och andra behöver täta buskage för att trivas.

DETTA HAR VI GJORT

- Satt upp fågelholkar även flottar i dammarna
- Anslagstavla med växter och djur vid håll 14.

DETTA SKALL VI GÖRA

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig
Sätta upp ett antal fågelholkar för att stötta hålbyggande arter.			
Inventering av fågellivet			
Sätta upp ett antal anslagstavlur med fågel- och växtbilder med förklarande text.			

15. DAMMAR/VATTEN

I samband med byggnationen av banan är dräneringen utförd så att dräneringsvattnet i största möjliga mån kommer ut i dammarna. På så sett minskar utlakningen till receptorn Vättern. Med nya metoder kan dammarna få ett bättre vatten och ett rikare djurliv.

DETTA HAR VI GJORT

Vi har rensat och fördjupat dammarna för att få en större vattenmängd, vilket gör att de inte växer igen lika lätt.

Ta bort vass och vegetation. På spelsidan av dammarna lagt sten. Detta skall vi fortsätta med. Lagt solstenar i några dammar för att stimulera fågellivet och de vattenlevande djuren

- Rensat bäcken vid hål 6 i samråd med Länsstyrelsen.

DETTA SKALL VI GÖRA

(ange vem som är ansvarig samt när åtgärden skall vara klar)

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig

16. MILJÖREVISION

För att ständigt förbättra miljöarbetet skall miljöplanen årligen utvärderas och följas upp. Förändringar i energianvändning samt bruket av drivmedel och växtskyddsmedel skall noggrant granskas. Ny teknik kan utnyttjas så att naturen ytterligare skyddas.

- Revidering har skett 2014-02-25

DETTA SKALL VI GÖRA

(ange vem som är ansvarig samt när åtgärden skall vara klar)

Detta planerar vi att göra	Planera d start	Planerat klart	Ansvarig
Följa upp miljöplanen kontinuerligt	Feb.2012		Magnus

- Årligen utvärdera miljöplanen.
- Redovisa särskilda miljöaktiviteter i verksamhetsberättelsen
- Öka miljömedvetenheten hos klubbens medlemmar och personal
- Genomföra utbildning inom miljöområdet.
Skicka in en kort revision till miljöinspiratör eller SGF bankkonsulent

MILJÖANSVARIGA VID *OMBERGS GOLF*

1. Delaktighet	Ledningsgruppen*
2. Inköpsrutiner	Ledningsgruppen
3. Fastigheter	Ägarna, vaktmästare.
4. Kontorsrutiner	Ledningsgruppen
5. Restaurang	Ägarna, restaurangchef, chefskock
6. Golfshop	Ägarna, receptionschef
7. Avfallshantering	Ägarna, vaktmästare.
8. Kommunikation	Ägarna
9. Energianvändning	Ägarna
10. Maskintvätt	Verkstadschef
11. Markbyggnad	Ägarna
12. Växtnäring/Växtskydd	Greenkeeper
13. Bevattning	Greenkeeper
14. Naturmark	Ägarna
15. Dammar/Vatten	Ägarna
16. Miljörevision	Ledningsgruppen

Ledningsgruppen består av ägarna och chef för respektive avdelning (bana, reception och restaurang).

(Ansvarigas namn för ovanstående finns i vårt miljöledningssystem)

Bilagor.

Inventeringar

Skötselplan

Maskinlista